

บทคัดย่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

โครงการยูวีวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มที่ 2

(ร้อยเอ็ด สกลนคร ขอนแก่น หนองบัวลำภู เลย และนครราชสีมา)

โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้

เรื่อง (ภาษาไทย)ตำนานแม่น้ำเหืองกับการรับรู้เชิงประวัติศาสตร์ชุมชนของท้องถิ่น

ชายแดนไทย-ลาว

(ภาษาอังกฤษ) Legends of the Hueng River and Historical Perception of

Community Along Local Thai - Lao Border

คณะผู้วิจัย นายสุรินทร์ แก้วชูฟอง นางปาริฉัตร ผูกจิตร นางกฤษณา โภคานิตย์

นางเจษฎา อภิวงษ์งาม นางวัฒนา ตาปราบ

ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาติ มณีโชติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปฐม หงส์สุวรรณ

ปีที่พิมพ์ 2553

.....

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้มีคำถามวิจัย หรือประเด็นสำคัญในการสังเคราะห์องค์ความรู้ คือ เรื่องเล่าตำนานในแม่น้ำเหืองมีปรากฏอยู่ในวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นชายแดนไทย-ลาว มีบทบาทและความหมายต่อผู้คนและชุมชนสังคมอย่างไร ตำนานเหล่านี้สามารถแสดงให้เห็นมิติทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชุมชนท้องถิ่นไทย-ลาวได้หรือไม่ อย่างไร และโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สังเคราะห์ผลงานวิจัยยูวีวิจัยประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับตำนานแม่น้ำเหืองกับการรับรู้เชิงประวัติศาสตร์ชุมชนของท้องถิ่นชายแดนไทย-ลาว โดยมุ่งสะท้อนให้เห็นบทบาทความสำคัญของตำนานในมิติทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ที่มีปรากฏอยู่ในชุมชนท้องถิ่นชายแดนไทย-ลาว

ผลการศึกษา พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือผีต่างๆเช่น ตำนานผีเจ้าน้ำเจ้าท่าและเงือก ตำนานเจ้าพ่อปากเหือง ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ตลอดจน ทางด้านประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนไทย-ลาวและมีความผูกพันเป็นเมืองพี่เมืองน้องซึ่งกันและกันและผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของยูวีวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มที่ 2 ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยฝั่งขวาของแม่น้ำเหืองกับคนลาวฝั่งซ้ายของแม่น้ำเหืองสามารถสร้างเรื่องเล่าขานตำนานและพิธีกรรมในชุมชนเกี่ยวกับแม่น้ำเหืองให้มีความหมายในเชิงวัฒนธรรมเดียวกับที่กลุ่มคนลาวในประเทศลาวก็นับถือ ในเทศกาลประจำปีจะมีการเลี้ยงผีเพื่อก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์แก่ชุมชนบ้านเมืองในฝั่งไทย ซึ่งเหตุการณ์นี้ชาวลาวฝั่งประเทศลาวก็จะมาร่วมประเพณีเป็นกิจกรรมทุกๆ ปีเสมอ เรื่องตำนานเล่าขานว่าด้วย